

«Blücher» og dem som omkom. — Under okkupasjonen kunne en rett som det var se båter legge til land der, og høye militære eller sivile tyskere gå høytidelig den lille stien opp til det enkle monumentet, gjøre honnør eller blotte hodet, og så gå tilbake til båten igjen.

Da freden kom ble minnesmerket med den korte inskripsjonen revet.

Akk ja, våre fra utlendigheten hjemvendte myndigheter har ikke vist respekt for krigens og ærens lov. Denne vanærende nedrivning av minnesmerket over «Blücher»s døde vil nok kunne få følger som herskapene i sitt overmott ikke har tenkt seg.

Norges behandling av de tyske soldatergraver m. v. er et sørgelig kapittel, om sjelesyke hos små mennesker.

I den omtalte bok er inntatt rapport fra batterisjefen på Kopaas og Husvik, kaptein Vagn Enger, som viser at omtrent samtidig med hovedbatteriets første skudd i «Blücher»s hovedtårn, satte Kopaasbatteriet inn et skudd i tårnet fra motsatt side med svær virkning. Batteriet senket artilleriskoleskipet «Brum

tenkt dem? Jeg har fulgt endel av rettsakene under rettsbehandlingen. Det var en tvers gjennom skuffende opplevelse. Men jeg er derfor også i den stilling at jeg kan foreslå for Dem ett par prøvesaker som vil gi skoleeksempler nettopp i de anklager som jeg har antydnet ovenfor. Jeg tenker på sakene Ingvald Furre, som fikk 12 år og Alf Amble. I disse saker vil De få se alt! — Også levende gestapister avgivende vitneprov, mens dødsdommen lå tung på Deres hoder — og benådningen skimtedes i det fjerne. —

Tør jeg herved be Dem om å løslate Ingvald Furre? Det er nemlig inntrådt en helt ny situasjon nå. Det er ikke sant det som sies i pressen i disse dager, at rettsoppgjøret snart er ferdig. Det er vel egentlig ikke mer enn snart — halvferdig? For det er allerede avsagt dom i de første gjenopptakelsessaker. — Nyss før jul ble en dømt lensmann frifunnet. Og nye gjenopptakelsessaker inkamneres etterhvert.

Og ettersom de nye dommer avsies, vil disse uvegerlig skaffe presedens for nye saker. Og nå har de som sitter inne snart sittet i 5 år. Og hva vil De si om f. eks. en gjenopptakelse av Furrer sak ville skaffe ham en mindre straff og derved kanskje retten til halv soning? I såfall har han allerede sittet for lenge i fengsel. Og han er en eldre mann. —

— Ville det ikke nå, hr. Justisminister, være best om bare de ganske få, om hvem det ikke hersket noen tvil, satt tilbake bak murene?

E. R.

og oberst Eriksen sees å opplyse offentlig, at så sent som 8. april fikk festningen beskjed om at minefeltet ikke skulle legges ut før på nærmere ordre!!

Man kan med fundament i historiske kjensgjerninger (som riktignok søkes fortiet) hevde, at ingen andre enn de flyktede politikere skapte grunnlaget for den tyske okkupasjon av Norge. Det land de svek minst var England.

Løytnant Bonsak var en av de nordmenn som viste at den norske soldat kan bite fra seg på en effektiv og ærefull måte, slik at vår nyere krigshistorie ikke bare skal bestå i «friserte» rapporter, tomt skryt, maskemøter i Prinsessealleen, sabotasje, brudd på æresord, mord i mørke og folke rettsstridig «krig»-føring.

Men historien må skrives av uavhengige personligheter, som søker sannheten!

Man kan si at en mann som løytnant Bonsak bærer den hedderlige, dugelige og i regulære krigshandlinger beviste tapperhetsdekorasjon som i alle hans krigskameraters øyne er en meget større utmerkelse enn noen av de 17 norske ordensdekorasjoner, som krigerne i Myntgaten, Oslo, og på andre høytliggende steder behenger sine brødre i ånden med.

— Hva beveget Dem mest under kampen, Bonsak?

— En virkelig mann fra Drøbak som het Abrahamsen! Han ville over på festningen og melde seg til tjeneste etter at skytingen var begynt. Men han kunne ikke få noen til å sette seg over sundet. Så rodde han selv over i bomberegnet, meldte seg for meg og ble ikledt — nesten — en uniform.

— Har ingen vist Dem honnør for at De og Deres gutter gjorde «Blücher» ukampdyktig?

— Jo, tyskerne. Da jeg var på Ørlandet en tid under okkupasjonen ble jeg en dag innkalt til messen. Jeg lurte på om jeg skulle arresteres.

Da jeg kom inn i salen, reiser en stor og glimrende forsamling av tyske høyere militære sjefer seg som en mann i stor honnør for min ringhet! Sjefen på Ørlandet sier, og ordene lyder ennå i mine ører:

General! Må jeg presentere for Dem den norske løytnant August Bonsak, som kostet Tyskland 35 millioner gullmark, og vårt stolte skip «Blücher»!

POTEMKIN

forsvaret var forsvunnet, og det øvrige som hadde betydning var også borte. Men hva skulle mannen gjøre. Selvsagt intet. — Han ønsket ikke å bli tiltalt og straffet på nytt.

Vi henleder riksadvokatens og justisministerens oppmerksomhet på denne saken, granske den, finne tyvene og renske opp i tyvfronten.

Da politiet —

(Forts. fra side 1)

nok skrive dem ut til søndagsarbeide.

«Vi fikk ordre om å bli med til en brakke som lå i byens utkant, skriver den gamle kjøpmann i sin beretning. Det ble oppstilling, og med fire godt bevopnede politimenn, to foran og to bak, bar det iver gjennom byens gater. Ruten for marsjen var godt uttenkt. Vi måtte gå med bøtter, koster og annet vaskeutstyr gjennom gatene, mens byens borgere med salmebøker i hendene gikk til kirke. Og mens presten stod på prekestolen og forkynte «Guds ord purt og rent» drev vaktmann Tømmervåg oss fram til helligdagsarbeide.

Turen tilbake til konsentrasjonsleiren fant sted på samme tid som kirkefolket kom ut fra kirken. Alt var tilrettelagt for å vekke så stor oppsikt som mulig. De ville vise Kristiansunds befolkning hvordan en straffet en forhenstående «pastor» som hadde forsett seg.

Selvsagt vakte denne episode forargelse blant endel av byens befolkning som ikke hadde tapt sin sunde fornuft. Og det ble sendt et brev til politimesteren hvor det ble påtalt at noe slikt kunne finne sted. Jeg ble mistenkt for å stå bak dette brevet, og politimesteren som dengang var en mann ved navn Tønder, foranstaltet forhør. Det var et meget hardt forhør, men ved denne anledning unnlater jeg å nevne navnene på de menn som drev den åndelige terror.

DENNE LILLE HISTORIE forteller på en tydelig måte at «frihetens helter» ikke tok det så nøye om helgedagsfreden ble krenket. For når overgrepene kunne finne sted i «patriotismen»s og den «nasjonale holdning»s ånd var alt tillatt.

De moralske og de vanlige borgerlige lover sov.

som så vel visste hva som foregikk med vestmaktene ledende statsmenn i Hitlers Tyskland brydde seg ikke om å sette dette verdensstjerne og ta-keleggende snakk på plass. Hitler fikk et lett spill. Men vi overlevet og den frie verden fikk en sjanse, sin siste sjanse.

Vi har ikke meget å tilføye til herr Bulls alvorlige ord. Han kan tale fritt fordi han er ute av tjenesten — som en bitter skuffet mann, men der sitter dog ennå mange offiserer igjen, som har betingelser for å se den fare som truer. Vil ikke de si ifra? Å trekke forrederne fra årene før 1940 til ansvar er nytteløst. De får bare æresgasjer allikevel.

LA OSS TILSLUTT ta med litt av det som den britiske historiker, professor Arnold Toynbee sier om fremtiden. Vestmaktene kalde krig mot Sovjet-Samveldet vil fortsette til år 2000 uten å gå over til våpnenes krig. Slagmarken i denne kalde krig vil i de kommende år bli henlagt til Asia, fordi kommunismen er blitt bremsset i Europa (!). Om verdens store menn, sier han, at Stalin hersker bare ved Lenins styrke. Han er Lenins fortolker. Lenin har ydet den største innsats i verden, fordi han har endret marxismen fra akademisk filosofi til en praktisk troesbekjennelse av største betydning. Russland er nå innstillet på å skaffe seg sikkerhet. Hjemme vil Russland bli opptatt med å bygge opp den kommunistiske leir og det vil ikke bli en militærleir. Amerika vil fortsette å bekjempe kommunismen, hvor det er mulig, men ikke nøle med å se realistisk på forholdene, når situasjonen blir uholdbar, således som i Kina. Japan vil fortsette å spille det høflige barn overfor Amerika, så lenge amerikanerne gir Japan mat.

Disse var ordene. Tenk, om det var så liketil som den stuelærde professor tror!

»På gjengrodd stier«

Denne nye boki av storkulten Knut Hamsun er eit meisterverk — og er av den same Knut Hamsun som fekk Nobelprisen. Han er den same. Han er makelaus!

Eg måtte koma ihug Vinjes ord um Storegut: Han var småboren som slog når dei slo, han var vaksen, han slo ikkje dei små.

For denne boki har han fortent Nobelprisen ein gong til.

Olav O. Rysstad.

Abonner!

Pipa begynner så smått å få en annen lyd hva rettsoppgjøret angår. Ennå fins det nok en del, ja mange, som i likhet med Otto Garthus i Sør-Aurdal gjør seg til narr ved å gå omkring med skylapper for øynene, og lovprise Nygårds vold for gjennomføringen av rettsoppgjøret, men de blir ferre og ferre. På den annen side begynner flere og flere, deriblant mange av våre mest kjente jurister, å oppløfte røsten. Morsomt var det å høre at ærverdige professor Skeie var den første av de store, som sang ut. Det var forresten det jeg hadde ventet av ham.

Det springende punkt i rettsoppgjøret må vel være: Når var krigen i Norge slutt? For paragr. 86 gjelder da vel bare når der er krigstilstand i landet? «Under en krig, hvori Norge deltar, eller med sådan krig for øye yder fienden bistand i råd og dåd», sier paragrafen selv. Det burde da være klart for alle at paragr. ikke kan anvendes med mindre det er krig eller «sådan er for øye», skulle man tro. — Like så klart skulle det vel være at krigen i Norge sluttet 10. juni 1940, den dag kapitulasjonsforliket ble underskrevet av representanter for den tyske hærmakt.

Enda alle sikkert har hørt den før, siterer jeg paragr. I i kapitulasjonsforliket:

«Samtlige norske stridskrefter legger våpnene ned, og forplikter seg til ikke å gripe til våpen igjen mot det tyske rike eller dets forbundne så lenge den nå pågående krig varer».

Men kan paragr. 86 ikke brukes med mindre der er krig, så kunne jo ikke London-folkene og deres medhjelpere få satt sort stempel på svært mange. Derfor måtte de på alle måter gå med alle slags midler få folk til å tro at krigen fortsatte like fullt, til tross for forliket. «Anklagede måtte da vite at vi var i krig med Tyskland». Var det ikke så det lå i rettslokalene?

14. juni 1940 skrev Aftenposten: «Etter at kapitulasjonen i Nord-Norge er tilendebragt, er der oppstått følgende situasjon: Hele landet er okkupert og dette okkuperte Norge befinner seg altså ikke lenger i krig med Tyskland». Dagbladet skrev 10. juni 1940 under titelen fred i Norge, «at meldingen fra den norske overkommando hadde gjort et sterkere inntrykk på alle norske enn noen stormelding fra krigsfronten i Europa, og at vi nu måtte ta følgene av den nye stillingen.»

Buskeruds Blad 10. juni: «Sent i natt kom der melding fra Stockholm at den norske overkommando har gitt befaling til at innstille fiendtlighetene natt til søndag kl. 24. Denne meldingen betyr at krigen i Norge er slutt».

Fremtiden den 15. juni 1940: «Forholdet er da at Norge ikke lenger er

liten familie. Leilighet på gården. 14 melkekuer — ungdyr og 6—7 avls-svin.

Bill. mrk. «Melkemaskine» nr. 18

Framtid

for våken mann som kompanjong i allsidig foto-bransje. Gjerne NS. Hus må kunne skaffes.

Bill. mrk. «På landet», nr. 15.

Arbeidskamerat.

Hos eldre, enslig ungkar, gårdbruker i Sør-Norge, kan likestillet, tro og pålitel. mann få hus og heim og godt, varigt arb. fra våren. Gj. en som liker stille hest og kjøre, ell. litt håndv.kyndig.

Bill. mrk. «Arbeidskamerat», nr. 23.

Kan noen hjelpe

oss til egen heim igjen. Vi trenger 2—3 v. og kj. nær bane eller buss til Oslo.

Bill. mrk. «Tidl. NS», nr. 20.

Hovslager

får selvstendig arbeide. — Bill. mrk. «Hovslager», nr. 21.

Kontormann

med lang praksis søker arbeid, kontor ell. lager. Pålitelig og arbeidsvillig.

Bill. mrk. «Oslo», nr. 17.

Gårdbrukere!

Landbrukskandidat med allsidig praksis gjennom vel 30 år søker stilling som gårdsbestyrer, forvalter ell. lign. Førstekl. attester og anbef. has. Henv. tlf. 44 84 44, ell. Bill. mrk. «Habil og energisk», nr. 16.

i krig med Tyskland.

Mange flere uttalelser kunne anføres, men folket måtte for enhver pris tro at krigen fortsatte. For enhver pris.

I en proklamasjon som Kongen utsendte fra London het det: «Norges konge og Norges regjering vil så langt som det er gjørlig opprettholde det norske rikets selvstendige liv».

Denne proklamasjon ble i 1946 framlagt på bordet hos dommerne i særdomstolen for landssviksaker. Og da var proklamasjonen blitt til: «så langt som det er gjørlig opprettholde det norske rikets selvstendighetskrig».

I to år har altså dette dokument ligget på dommernes bord og utført den gjerning, som det var bestemt til.

Valdresbonde...

Nordmørspostens Trykkeri